

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentul și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

An după an

Vorba cea mai nouă a celebrului ministru prezident francez Clémenceau, poreclit *țigru bătrân*, spune lumii, că *nici căderea Parisului n'are să însemneze sosirea păcii*. Războiul va merge înainte, au după an, până când formidabila înțelegere, antanta atotputernică, va trebui să iasă biruitoare, în orice împrejurări.

Așa vorbește feul călător deputații camerei franceze în ședința sa de Marți, — despre care telegramele din Franța raportează cu oarecare întârziere.

Din cuvintele adresate dela tribuna parlamentului francez, se poate constata, că ocuparea Parisului de armatele împăratului Wilhelm este, după mărturisirea lui Clémenceau, cu mult mai aproape, decât biruința, în orice împrejurări, a înțelegerii.

Ce are să aducă, în favoarea păcii, căderea Parisului, se va vedea la vremea sa. Și dacă va trăi, o va vedea și d-l Clémenceau, foarte probabil însă nu din fotoliul ministerial, de unde și-a rostit atâtea discursuri cu elanul propriu firei sale și cu violență neîntrecută în anele parlamentelor moderne.

Câteva mostre, pentru caracterizarea situației înfățișate în lumina aceasta, nu vor fi poate de prisos. Le dăm în următoarele:

Am luat conducerea guvernului — zice bătrânul țigru — în ceasurile cele mai primejdioase ale războiului. Din capul locului spuneam, că vom trece prin cumplite vremi. Și vremea acestea cumplite eua au sosit! Înțelegerea este: le vom putea oare suporta? De când Rusia a cazut din șirul luptă-

torilor; de când noi și aliații noștri, în patru ani de război, am îndurat pierderi uriașe, — milioanele de soldați germani au putut în număr întreg să năvălească în pământurile noastre. Nu va fi om să nu înțeleagă faptul, că în fața atacului unui val gigantic a trebuit să ne concentrăm liniile mai îndărăt. Retragerea s'a îndeplinit, în mărime uriașă și primejdioasă. *Fiecare din soldații noștri s'a luptat împotriva a lor anci*, iară să fi dormit trei și patru zile de-arândul. (Lungi aplauze). Soldații aceștia au conducători tot atât de mari și vrednici de danșii. I-am văzut la muncă și pe mulți i-am admirat. Dar aceasta nu va să zică nici decum, că *nu s'au întâmplat greșeli*. Datoria mea este să descopăr greșelile și să le pedepsesc. În lucrarea aceasta mă vor ajuta doi viteji militari: *Foch și Petain*.

Armata noastră, — urmează Clémenceau, — face neasemnat mai mult, decât îi ceream. Când pomeneș de armată, vorbesc despre toți cei ce aparțin, fără deosebire de rang. Oamenii aceștia trebuie să fie conșiiși, că mor pentru un ideal, decât voiesă să dobândească biruința... Cedam dușmanului din teritor, mult, mai mult decât am dori de bună voie. Inșă învingerea finală va fi a lor, a acestor oameni cu ideal, deoarece germanii nu sânt atât de inteligenți (!) pe cât se crede. Sistemul germanilor nu este altceva, decât întreprindere de aventuri (?). Așa au făcut la Yser, Verdun, Duquerque și Calais, iar mai târziu în Ciampagne. Unicul lucru de neasemnat adevărat este, că: *urma așteia*.

Cât timp vom sta la putere, vom apăra țara până la extrem și vom arunca în luptă toate puterile pentru dobândirea victoriei. Noi nu ne re-

tragem. Germanii voiesă să ne terorizeze, voiesă să ne înspăimânte, să nu mai continuăm războiul...

Forțele active ale statelor alăturate în război au secat, atât al germanilor, cât și ale noastre. Vor sosi însă americani, să hotărască lupta.

Întăplările din Rusia au dat puțință germanilor să trimită la frontul francez și englez un milion de soldați mai mult. Noi, francezii însă avem astfel de aliați, care fac parte din cele dintâi popoare ale lumii, și cari au primit asupra lor îndatorirea să urmeze războiul până în capăt.

Cei căzuți în lupte n'au murit în zadar. Este rândul celor vii să termine opera măreață a celor morți. (Sgomotoasă aprobări pe toate bănciile).

Cuvintele lui Clémenceau, ori cât ar fi de frumoase pentru cameră, cuprind puțină mângăiere pentru poporul francez.

O învoială cinstită cu dușmanii n'ar fi oare mai bună și mai vrednică de țară, care zice despre sine, că este „mare și generoasă”, și care a jertit în acest război mai mult decât toți aliații săi?

Pedagogia de fete

III

Situațiunea s'tă clară înaintea noastră. Avem să facem pedagogia de fete din puterile noastre numai noi, arhidieceza. Eparhia Aradului se va îngriji ea tot din puterile sale proprii de înliințarea pedagogice sale.

Noi avem dela sinod îndrumarea, să grăbim cu realizarea acestei lucrări, și dacă se poate să o începem încă

frumos, decât mi-a vorbit atât de dulce și atât de blând, mă simșesă parcă alta... Glasul lui mă p'ura o melodie divină, fața lui blândă un răsărit auriu, în strălucirea căruia mi se prefăce întreaga ființă. În graiul lui vibrează o fericire duioasă, veșnică, care pătrunde până în adâncul inimii...

Gândurile mele îl înșosec ca o umbră în toate durmurile... Și inima-mi rămâne rece la vederea celor, care mi aprindeau altădată obrăzi și mi așătau poftelile în trupul de lui. Sufletul mi-e plin de ființa lui și totuși parcă nu o pot cuprinde întreagă...

Aș dori să plec cu el, departe de zgomotul lumii, să ne retragem sub streșina codrului răsărit pe dealul din zare, și acolo pe prisma casei părăsite, ce strălucete din vreme în vreme prin aerul limpede, să-mi vorbescă numai mie, să pătrund întreaga ființă, adâncul sufletului și... să-i sărut părul blond și buzele subțiri...

Viața aici mi-e pustie și goală, și în inimă simțesă de multe-ori un întuneric de nepătruns care mălăue o prăpăstie înfiorătoare. Atunci îmi vine să fug, să mă ascund sub pământ... Știi, mi-a vorbit dascălul de un împărat puternic, plin de

de acuma, ca la 1 Septembrie anul curgător să se poată începe lecțiile.

Mai avem îndrumarea: să cerem dela guvernul țării ajutor în lucrarea aceasta și încă ajutor votat prin parlament, ajutor luat în bugetul statului.

Greutate ne face partea materială, n'avem mijloace materiale pentru salarele profesorilor, n'avem localitate co-răspunzătoare pentru asemenea școală, nu revicistele de școală necesare și nu avem localități pentru internatul, care inimos e legat cu o asemenea școală.

Va trebui să creăm deci toate din nou, corup învățătoresc, fond pentru salarizarea acelu corv'ățătoresc, localitățile de școală și localitățile internatului.

La locul prim vine să răspundem la întrebarea ce am putea da noi acuma.

Cu o bună întocmire am putea aranja deocamdată localitatea pentru instrucțiune.

Avem edificiul școlii centrale cu 4 săli mari, potrivite pentru instrucțiune și intocmite anume spre scopurile instrucțiunii. Mai este o sală mare, care s'ar potri cu sala de muzică și pentru festivitățile școlare.

S'ar putea întocmi și o sală pentru convenirea profesorilor, care ar putea servi și ca sală de conferențe, și una de cancelarie pentru director.

Am putea corăspunde eventual și cerințe ca directorul să locuiească în locuința aceasta, în care caz va trebui să dăm altă locuință parohului protopresbiter, căruia în sensul pactului ce avem cu parohia, trebuie să îi asigurăm locuința corăspunzătoare posibil în apropierea bisericii catedrale.

FOIȘOARA

Două femei

De: Mărioara Văleanu

Sățiorul răsărit pe creștetul colinei, tivite de pe margini cu chiparoși, parcă doarme în liniștea plină de năduful verii. Doar câte-un strigăt de copil șurdalnic mai înfioară tăcerea adâncă. În capătul satului, desprinsă din șirul caselor, veghează cu credință o căsuță albă, curată, cu streșina blândă de trestie. Îți pare o minunată floare în bătaia razelor. Din prispă casei privirile și se împlănezesc departe peste hotar, peste holdele cu spicul prăfuit de argint și de aur.

Locuitorii căsuței, două surori, sânt acasă. Sed la fereastra împodobită cu maghiran și mușcată în gلاste. Se silesc să alăgaș flori pe o pănzătură, care să le servească de înfățișare. Din când în când ochii li se desprind de pe cusătură și privesc spre holdele în floare. Cea mai tinără, frumoasă ca trandafirul crescut din brazda umilă, se uită mai des; degetele subțiri li se înfioară de o tremurare nelătească și ochii li se aprind în orbite când privesc spre lanuri. Desigur așteaptă pe cineva, care înșă întârzie, căci de câte-ori

îți pleacă ochii pe pănzătură, îi trece o undă de durere peste față...

Deodată lasă pănzătura din mână. Se ridică în picioare, se apropie mai bine de pervazul ferestrei... duce mâna streșină la ochi și caută săstrănută cătră grâne...

„Pentru ce ești atât de neliniștită? Cine de privești cu atât străluciri spre soare-apune? Doar n'așteptăm aziși pe nimel!” O muștră blând soră-i mai mare.

„Nu știu și eu cu mine! Îmi ferbe parcă sângele în vine. Și inima-mi șoptește întrune, că astăzi va trece pe aici, dascălul cu părul blond și ochii atât de frumoși... Vezi colul, umbrelle din holda de lângă vale, îmi vine a crede, că e el cu prieteni lui.

„Iarăși ești copilă nebună? Cine știe pe unde va fi acum dascălul? Cine dămunzeesc? Poate în corabie pe creștetul valurilor! sau prin mușii vineiși, poate prin văile umbrite de chiparoși și olivii cu mirosul îmbrătoș, săvârșind oamenilor bine pentru că să fie batjocoriți și huiduiți...”

„Da și eu am auzit că pălmește mult pentru credința lui și pentru bărbăția în fața celor puternici. Dar mai ales pentru binele ce-l face săracilor și celor blăstămați de soarte. Că n'aș da să-l pot alina durerile inimii. Decând l-am văzut atât de

banătate, de dragoste și de dreptate, vederea și simțirea căruia e cea mai înaltă fericire... De multe-ori mă silesc să mă cuget cel puțin o clipită la acela și împărăria lui care o să vină, dar nu izbutesc. Chipul dascălului îmi înălțune toate gândirea...

„Inima mea e ca o turturică... Tremur, când aud că el. Dacă l-aș vedea acum, simțesă că aș muri de bucurie...”

„...Dar uite! Mie mi se pare că oamenii aceia dintre grâne suie căruția în spre satul nostru!...”

Îți mai aduci aminte de vorbele tării învățător, că mă îndemna să mă gătesc, să fiu gata în fiecare zi, căci mirele e aproape. Povăța aceasta mi-a aplece o nădejde, o credință în suflet, care mai înalță inute mi se putea zăhășil... Nădejdea că și eu voi avea un mire... Oamenii mă vorbesc de rău pentru frumusețea mea. Zic, și tu încă erai de părerea lor, că din ea îmi va veni pețirea. Dar frumusețea nu mi-am cumpărat-o. Că nu lucrău, ci bat ulițele orașului? Decând am văzut și auzit pe dascălul cu părul auriu, vezi numai mai place să merg în oraș. Și lucrul mi-e drag. Voi fi harnică, voi lucra... Pe banii câștigați voi cumpăra ulciurile cele mai scumpe, și îi voi unge părul de rane.

Dacă am deschide chiar deodată cu școala și internatul pentru eleve, un lucru, care ar fi în interesul moral al institutului, în acel caz în etagiul al doilea am putea aranja pentru eleve muzică de studiu peste zi și dormitoare pentru odihna elevelor peste noapte, iar în suteran am putea instala rectoriul și cele ale bucatăriei.

Cu un număr de eleve redus, cum va fi în primii trei ani, ne-am putea aranja încă de acum în școala centrală, care este a consistoriului.

În cursul timpului am putea apoi întocmi lucrurile, ca să zidim un institut de model pentru pedagogia de fete pe terenle libere ale arhiepiscopiei, eventual s'ar putea edifica clădirea trebuincioasă în grădina unde este edificiul școlii centrale, deoarece și aici este loc, care acum fiind școala aceeași făcută, și așa nu se poate folosi spre alte eventuale scopuri ale bisericii.

Dacă n'am putea aranja lucrurile cu școala centrală, în acel caz am reflecta la edificiul procurat în anii din urmă cu gândul, de a face orfanotrofiul intenționat sau orfanat.

Și în edificiul acesta ne-am putea la început aranja pentru timp mai scurt și ne-am putea aranja și cu instrucțiunea, și cu internatul. Am putea aranja și locuința directorului și cancelaria profesorală.

În ce privește localitatea pentru instrucțiune și pentru internat, în mod provizoriu până la alte aranjări, ne-am putea ajuta acum din necesitate cu localitățile, de cari am făcut amintire.

Personalul didactic va trebui să ni-l cream din fundament și să ni-l cream temeinic în timpul cel mai scurt.

La început ne-am folosi de puterile ei aza dela seminarul arhiepiscopozan și dela școala civilă de fete a Asociațiilor.

În primii 4 ani cât timp ar ținea provizoriul cu profesorii dela școala civilă de fete și cu cei din seminarul arhiepiscopozan, ne-am crește o succescență corăspunzătoare.

Avem stipendii dela stat pentru calificarea superioară a tinerilor, cari au absolvat cursul teologic, avem stipendii din fondul Moga pentru creșterea de profesori, avem stipendii din fundațiunea Trandafil. Deci cu o întocmire bună în 4 ani de zile putem crea un corp didactic la înălțimea misiunii sale.

Avem încă și aceea ce e lucrul principal, avem tineri buni, cu frumoză pregătiri, cu dispoziții pentru studiu, cu aplecări spre apostolatul

dascăliei. Din materialul acesta putem forma un corp didactic de model.

Avem fete cu curs în ordine de pedagogie de fete. Intre acestea de sigur vor fi și de acelea, cari cu plăcere vor continua cursul de profesori pentru pedagogiile de fete, și în curs de 3 ani putem cualifica și profesore și profesori pentru institutul pedagogic, care ne preocupă, așa că în privința aceasta putem privi cu încredere în viitorul acestui institut.

Ar fi să ne punem acum întreabarea, de unde vom procura mijloacele materiale la acoperirea trebuințelor cu școala aceasta.

Va trebui să căutăm ca să asigurăm din puterile noastre existența acestui institut.

Vom vedea ce avem azi, de ce dispunem azi. Fiind în acord cu ceea ce avem, vom fi în curat și cu ceea ce de ce mai avem lipsă.

Vom face apel la poporul nostru, la biserica cea vie.

Institutul acesta este o necesitate pentru biserică, o necesitate pentru viața suferințescă a popoului nostru. Vom face apel la credincioșii noștri, vom face colectă.

Preoțimea noastră totdeauna a fost în fruntea celor ce au luptat pentru biserică și pentru ale ei instituțiuni. Asemenea învățătorimea noastră. Intellectuali noștri, cler și popor, de câte ori a fost vorba de binele bisericii, au stat la locul lor cu inima și cu filerul său. Chiar și cei mai puțin bogăți au dat jertfa, ca văduva din evanghelie.

Acasta și la instituțiuni culturale, dela cari ei directe poate n'au primit nici o răsplătă.

Cu atâtă mai vărtos vor fi ei la locul lor acum, când e vorba să decidem un institut pentru fetele preoților, ale învățătorilor și pentru ale intelectualilor noștri. Vom apela deci la poporul nostru care e bazea tuturor lucrărilor noastre, și în care nu ne-am înșelat nici odată.

Și va trebui să cerem și sprijinul înalțului guvern.

Nu știm cum se va prezenta parlamentului proiectul de lege al guvernului trecut, în ce privește articolul de lege XX din 1868 pentru ajutoarea confesiunilor.

Proiectul domului fost ministru Apponyi a trecut peste bisericile românești, și când acestea n'ar exista.

A proiectat milioane pentru biserica rom. cat., pentru biserica ev. ref., ev. luth., unitară, pentru confesiunea izraelită.

Pentru toate a proiectat milioane, și bine a făcut, căci se dau din banii țării și deci bisericile să fie ajutate în ajungerea scopurilor lor sfinte, sublimе, chemate a întemeia aici pe pământ împărăția lui Dumnezeu.

Dacă se va da bisericilor din patrie, nu se va putea trece peste biserica noastră, care este cea mai săracă, cea mai lipsită și care a jefuit mai mult pentru înaintarea credincioșilor săi, pentru cultura popoului, deci indirect pentru înaintarea și pentru binele patriei.

Acasta este credința noastră, cari suntem convinși că dreptatea va învinge.

Dacă se va lua și biserica noastră în rândul celorlalte biserici din patrie, în proporție cu numărul sufletelor, cu jertfele noastre de până acum la înaintarea și la cultura popoului nostru, în proporție dreaptă cu jertfele de avere și de sânge în acest crâncen război, în proporție cu multe noastre trebuințe, atunci vom ajunge la mijloace materiale, din cari să acoperim trebuințele și cu noul institut, care este pedagogia de fete.

Dacă însă se va trece peste biserica noastră, și se va împinge la stărlie din trecut, de acum 350 de ani, și atunci vom încerca să trăim și să înaintăm, și dacă nu ni se va da după dreptate și echitate, vom cere din milă, căci cerem pentru instituțiunile noastre culturale asigurate prin legile statului, cari lucră și se desvoată sub scutul și sub controla statului.

Vom cere să ni se dea, cum se da și celorlalte confesiuni pentru asemenea institute și instituțiuni. Și vom cere cu insistență, căci scriptura cere: bateți și vi se va deschide, cereți și vi se va da.

Trăim timpuri grele, timpuri pline de evenimente, timpuri istorice.

Credința noastră, alipirea noastră de patrie, de glia care ne nutrește, de pământul în care zac osămintele moșilor și ale strămoșilor noștri, loialitatea noastră către tronul dinastiei, supunerea față cu legile țării, toate acestea sunt cunoscute, sunt mândria popoului nostru.

Acasta sunt și azi forța noastră, în aceste timpuri de prefaceri temerare și nealcanabile.

Aici am trăit, aici vom să trăim. Ori care va fi soarta, sau cu poetul maghiar vorbind — aldonj vagy verjen sorskez — aici trăim și aici murim.

De aceea vom să ne cultivăm, să ne perfecționăm, să continuăm cu dezvoltarea de instituțiuni culturale.

Să ne cultivăm mintea cu învățătură, să ne cultivăm inima, iubind dreptatea și urând fărădelegea.

Să rămă cesarului ce-i al cesarului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.

Să iubim pe deaproapele nostru ca pe noi înșine și să respectăm cu sfințenie ceace este al lui.

Onoarea, averea, viața deapropă, pelui sfântă a fost înaintea noastră, sfântă să fie și în viitor.

Așa ne-a învățat biserica, așa școala noastră.

În școala de până acumă voim să ne cultivăm și în viitor.

O asemenea școala voim să deschidem cu pedagogia de fete, care ne preocupă în momentele aceste.

Sunt multe neajunsurile, mari greutățile cu cari luptăm.

Unde e nevoie mai mare, acolo e mai aproape Dumnezeu.

Un glas tainic nu și acumă în clipele acestea în urechile mele, un glas de îmbărbătare. E glasul Domnului către Ius Navi în grele momente de viață:

"*Iată poruncesc fie întărește-te și te îmbărbătează, să nu te spării, nici să te temi, că cu tine este Domnul Dumnezeul tău.*" (Ius Nav 1, 9).

Deschid un drum nou, tăiem o cale lungă și largă.

Cu ajutorul Domnului să porcedem înainte și să mergem bărbătește, căci cu noi este Dumnezeu.

Reforma electorală

— Ședințele comisunii —

Ședința din 5 I. c. După în ședința premergătoare s'au votat indesebi paragrafi privitori la *curățenia* alegerilor, comisiunea a discutat mai amănunțit §-ul 131, care conține *voarea secretă*.

Contele Ștefan Tisza declară, că în împrejurările speciale ungare, nu este prietenul *votului secret*, și că regretă mult introducerea acestui fel de vot, în legea din 1913.

Voarea secretă, zice oratorul, nu reduce *măsură, ci dimpotrivă, o incurăază în măsură colosală*. *Voarea secretă* înseamnă, în țara noastră, de fel de premiu pentru indivizii lipsiți de caracter, cari își calcă cuvântul dat și votează pentru altul. La *voarea secretă* nu putem constata, că un alegător despre care se dovodește că a luat ban, pentru cine a votat? Iar din exemplele ce ni le ofer statele străine se învedează deplin, că *voarea secretă* nu face mîntuire imposibilă. P ropunerea sa este mituirea: «Votul este secret în acele

Și Marto I voi fi bună, bună...

...E el inima nu mă înșală. Uită-te Marto e el cu Ioan, cu Petru, cu Iuda... Are spice în mână. Doamne, cât e de frumos! Ca un regel mândru din răsărit.

Merg... Vine la noi...

Marta sta cu ochii pierduți în zare. Povestirea sorii o zăbăcise. Desmetecându-se vede pe Maria leșind vârtej pe ușă, clatină bănuitor din cap, apoi iese și ea, zorită parcă să pregătească ceva de mâncare...

Maria înfloră de emoția fericiții, găsește cu sufletul lui Ius, care se apropia de poartă: «Doamne, mult te-am așteptat...» Vino și ne umple casa... ne umple sufletul și inima cu grauriile Tale blânde, cu povețele Tale sfinte...

Veți fi ostenit, Doamne, intră și Te odihnește...

Și conducând pe dascălul lui Israel în umbra odăii, îl îmbrăce cu smochine coapte, îi spală picioarele și îi le șterge cu perii lungi ai capului ei, îi unge părul cu ulei plin de mireme și se așază apoi frumuseț la picioarele Domnului.

...Dă, demult n'ai mai umblat prin locurile noastre. Și mie-mi era tare dor de Tine, Doamne. Călătorii au povestit multe

despre Tine. Eu li cinsteam cu daruri când, mie! aduceau vestii despre Tine...

...Ziceau unii, că într'un targ ai înviat pe fata unui domn puternic. Frumoză era fata? Tatăl ei, am auzit de el, e foarte vestit și bogat. Și el Ți s'a închinat ca unui proroc... Mie mi s'a strâns inima de bucurie și de... frică. Alți povestea, că ai înșănătoșat niște îndrăciti, iar sânteni te-au slungat din hotarele lor. O, cât mă întristată știrea aceasta! Am plâns mult; am plâns ziua întreagă...

...Și unde ai mai fost? Vecina a auzit dela niște călători, cari au sălășluit la dânsă, că o femeie intrădăgă de o boala veche s'a înșănătoșat atingând abia poala hainei Tale...

— Da, credința a mântuit-o. Neprețut și darul acesta dumnezeesc! Invie oameni! Din credință izvoresc toate fetele...

— Așa-i că oamenii răi n'au credință? Și că mai marți popoului sânt răi. Căci am auzit cum cărturarii din Ierusalim au poruncit slugilor lor să Te omoare. Dar Tu nu vei muri! Ești mai tare decât moartea... Nicodim a povestit lui Lazar, cum ai înfruntat viforul pe mare și ai mlocmit cu vorba valurilor intrădate...

Dar pentru ce nu mi vorbești? Alăt

de goală îmi era inima și tare mi-a fost frică de prăpastie, de întuneric. Acum e plină, e plină de flința Ți, Doamne. În zarea sufletului se urzesc nădejdi nouă... Am avut și eu durerile și chinurile mele; dar m'am cugetat la Tine, la bunătața Ți, la frumuseța Ți, la durerile Tale și atunci îmi uitam de ale mele, uitam de viața aceasta cu fețele schimbăcioase, de viața aceasta plină de nimicuri urâte...

— Așa că este o altă viață?

— Da, Mario! Este o viață curată ca razele soarelui în răsărit. E viața din împărăția Tatălui din ceruri. Acola nu mai este întuneric, e numai lumină, dragoste și fericie. Sufletul e lumină dela tată. Pentru lumină trebuie să ostenim. Trupul e luth neputincios și în pământ se va cobor. Pentru mântuirea sufletului din vraja luthului stăpânit de cratul întunerecului m'a trimis Tatăl în lumea oamenilor. Cine ia stăf dela carne și sânge, cine își pleacă urechea la durerile și dorințele zdărnice, va primi în ziua cea mare a judecării dinaintea Tatălui, a marelui împărat cerec, care face ca crimii cămputului să se înalțe din brazda umilă, mai frumoză investmântăji decât crăi înmeși. Din luth izvorește păcatul, de care nimeni prin credință și cântă sinceră nespălam, pentru a ajunge curaji în fața lui

Iehova. Mărturisirea ta, Mario, din piața Ierusalimului: «chiar să mă omoare, totuși cred în Tine!» îți luminează calea mântuirii...

— O, Doamne! Vorbele Tale îmi fac viața să-mi fie vie. Eram moartă: gol și pustiu în jurul meu și întunerecul păcatelor în suflet. Lanțurile dorințelor zdărnice cad sfărâmate. Sufletul meu soboră către o lume nouă, prin valurile acestor văluri adevărate. Simțesc tremurul viorului izbăvitoare. Împelzezi și sfințite de grauriile Tale blânde și dumnezești... Simțământele jostnice de ieri, cari mi-au pus pata rușinei pe frunte, pier, se retrag adănc în viziunile lor de luth. Fruntea mi se înseminează... Da a fost o amgire a luthului. Creдем în el și în vesnicia păcatelor lui... Sufletul desrobitor își urmează Ție... Învățăturile Tale sânt doar mai înviorătoare decât apa din stâncă lui Moise... Vorbește-mi, Doamne! Vorbele Tale sânt nădejdi iertării... Numai prin Tine se va curăți haina sufletului meu de urăciunea păcatelor. Voi îndura cu Tine ori ce durere și viața îmi va fi cu atât mai scumpă, și cât suferința îmi va fi cu atât mare și mai adăncă...

În clipea aceasta, Marta mănoasă o chemă să-i ajute la pregătirea mâncării...

cercuri electorale, care sânt special indicate în legea despre noua împărțire a acestor cercuri; în cercurile celelalte totul este public.

Propunerea contelui Tisza e combatută de Samuel Bakonyi, care cere să se păstreze textual paragraful din proiect.

Ministrul prezident Wekerle declară, că votul secret este totodată garanță pentru elementele neatârțate față de terorismul curentelor singurătate politice. Într-o lege electorală modernă nu se poate înconjura votul secret, ci — între oarecare margini — trebuie primit. Guvernul avea de gând să introducă în a treia parte din cercuri votul secret, și anume cu deosebire în orașe și în cercurile unde alegătorii sânt în preponderanță muncitori. Ministrul prezident se învoiește, ca deslegarea acestei chestiuni să se amâne, până când proiectul de lege despre împărțirea cercurilor electorale va fi înaintat comisiunii. Acest proiect este aproape gata, și guvernul va informa comisiunea despre conținutul lui înainte de a se sfârși dezbaterile asupra actualului proiect.

Deputatul Ștefan Haller dorește introducerea votului secret pe toată linia. Ioan Tieszký susține propunerea contelui Tisza.

Ședința, începută la 5 ore d. a., se ridică la 8 și înmăte seara.

Dezbaterile speciale sânt continuate în ședința din 6 L. c., deschisă la ora 10 înainte de amiază.

Contele Ștefan Tisza propune la §-ul 136 ca votarea să se poată face numai cu buletin oficial ce are să poarte numele tuturor candidaților. Astfel de buletin se dă fiecărui votant, iar acesta va șterge apoi de acolo numele candidaților, cari nu-i convin.

Ludovic Náday se alătură la propunerea contelui Tisza.

Ștefan Haller este de părere, că în cercurile unde votarea este secretă, să fie în același timp și obligatorie.

De aceeaș părere sânt: Ștefan Szabó, — care cere amende pentru votul absent fără motiv, — contele Tisza, Iuliu Varha, raportorul Czizmazia și Arpád Falussy.

Ministrul prezident Wekerle zice, că votarea obligatorie n'a dat bun rezultat în străintătate, căci dă mult de lucru autorităților.

Comisiunea primește în principiu votarea obligatorie.

Ca schimbări puțin se primesc parafrazi privitori la executarea tehnică a votării.

Se aprobă unisitoria propunere a deputatului Elemér Lakabfy. Ca mițare se consideră numai darul acela, a cărui primire este lipsită de orice titlu de drept. Se amână pentru ședința următoare propunerea lui L. Hegedüs privitoare la modificarea legii de incompatibilitate.

De paza

Raze roșii n'ardează
Spre apăsuri se atungă.
În spre sat înceț străbate
Glas de tristă melodie,
Dintr'un dor cu veșnicie
Dela strungă.

Rând pe rând se sting lumina,
Umbră-și povestea în șoapte,
Din vecini și noaptea vine,
Peste drum te spune tare
Cântăreț cu giul mare
Miez de noapte.

Dorm și lăinele pădurii,
Tace valea amorfă,
Numai eu dorm, ca furii,
Singur, totă noaptea mare,
Îmi bat asupra mea cărare
Adormită.

Front, 1918.

Ioan Berghiu

Ședința se ridică la ora 2 d. a.

În ședința din 7 L. c., cea din urmă, comisiunea a primit următoarea propunere din partea Wekerle: Guvernul este invitat să sfârșită în Decembrie a c. proiectul despre modificarea legii de incompatibilitate.

Sau discutat, după aceasta, totuși celălalt paragraf al proiectului de reformă electorală. S'au votat cu nemulțumire schimbări.

Terminându-se lucrările comisiunii, înainte de a se închide ședința au mai luat cuvântul contele Ștefan Tisza și primul-ministrul Wekerle.

Cel dintâi și-a exprimat bucuria, că proiectul în forma sa de acum nu mai conține atâtea mizerii primejdioase pentru ma-

rire interese naționale. Este, — zice vorbitorul, — meritul ministrului prezident, că a admis delegarea problemei electorale pe calea compromisului.

Prim-ministrul Wekerle mulțumește comisiunii pentru muncă și prevenirea dovedită. Regretă, că nu s'a putut face înțelegerea în toată privința, și că a trebuit să-și susțină părerea separat în multe puncte. Ședința, deschisă la 10, se închide la 2¹/₂ d. a.

Proiectul reformei electorale va ajunge în săptămâna viitoare, — așa se spune în dezbaterile comisiunii, — și se întrușează Marți în 11 L. c., când i se prezintă proiectul de indemnitate.

Mersul răboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Reportul statului nostru major:

Budapesta, 7 Iunie. (Oficial). Frontul italian: La sudvest, lupta de tunuri ce durează de câteva zile, este însoțită de o vie activitate în fața și în spatele de joiași și Piavei. Lângă Nauro și Moly, pe Tonate am respins deșănțarea de reconșterea italiene. Întreprinderea noastră, executată de un grup de asali, n-a îmbunătățit pozițiile noastre față de Spincucchia. Atacul unui batalion pe muntele Sisemolo n'a respins prin contra atac. La Asiago am zădărnicit, prin focul nostru, două înaintări dușmane.

Budapesta, 8 Iunie. (Oficial). Frontul italian: Dușmanii își continuă între Asiago și Brenta, cu mari deșănțări, înaintările de reconșterea. Lăms respins parte prin foc de tunuri, parte prin luptă d'aproape. Activitatea artistică este vie necurmat pe întreg frontul sudvestic.

Șeful statului major:

Reportul statului nostru major german:

Berlin, 7 Iunie. (Marele cartier general). Frontul vestic. Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Din timp în timp s'a redeschis focul de tunuri și

activitatea de reconșterea. Cu prilejul înaintării împotriva frontului francez la sud de Kemmel, am prins doi ofițeri și cincizeci de soldați.

Grupul de armate al principelui moștenitor de tron german: Lucrarea răboinică pe câmpul de luptă s'a mărginit la operațiuni locale. La nord de Aisne și în fața de Chateau-Thierry am respins atacuri dușmane parțiale. La sudost de Sarcy, după pregătire puternică de artilerie, am ocupat pozițiile dușmane pe ambele laturi de Ardre și am adus trei sute de prizonieri.

Berlin, 8 Iunie. (Marele cartier general). Frontul vestic:

Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Din vreme în vreme lupta de tunuri și hărțuile de reconșterea.

Grupul de armate al principelui moștenitor german: Atacurile dușmane repetate la nordvest de Chateau-Thierry și de-a lung de Ardre au obținut un câștig nenumărat de teritorii. Mai multe esaloare de numeroase regimente franceze, americane și engleze s'au zădărnicit suferind mari pierderi. Încolo situația este neschimbată.

Ludendorff.

nunția religioasă Duminecă în 2 Iunie n' a biserica din Bruiu.

Daruire. Primim următoare scrisoare: Onorată redacție. Cu înmă permit a trimite întru bună credință de 200 (două sute) coroane pentru fondul „Andrei baron de Săguna”, cu rugarea de-a ajuta cu înțregă sumă pe o văduvă bătrână, lipsită de mijloace. După această sumă întru memoria mui deplănsă noastră mamă, Alexandrina Mathieu, ca un mic obol de reconșterea pentru ajutorul înșii danșei, în timpuri grele, din partea oamnenilor de inimă... Cu distincția stă: Ocna, 4 Iunie 1918. Eugenia Sostarić nasc. Mathieu.

Se scumpesc lemnele. Prețul unui stâncin de lemne de foc costă astăzi cu transportare acasă 220—250 coroane. Se prevăd e scumpire continuă. Publicii face bine, dacă se îngrijesc să-și procure lemne în cursul verii, când transportarea este mai ușoară.

† Petru Vasilon. Direcțiunea comitetului de supraveghiere și funcționarii institutului de credit și economii „Victoria” din Arad, aduc la cunoștință înțregii din viață a devotatului funcționar superior și coleg Petru Vasilon, întâmplat în spitalul din Arad, la 4 Iunie n. 1918, în etate de 39 ani și după un serviciu credincios de 18 ani la institut. Fi-e-i memoria eterna!

Fog. În 5 Iunie s'a aprins moara Schćenjy din Arad și s'au cu totul. Au căzut pradă flăcării cinci vagoane de făină de cuceruz în preț de 600.000 coroane, și alte bucate în cantitate mare. Paguba totală se urcă la 3 milioane coroane.

În memoria poetului George Coșbuc. Familia prezidentului Reuș, în mersul țării sibiene: Victor Tordășianu, în loc de cunună peritoare pe scrierul mult regretatului mare poet George Coșbuc, ale cărui poezi erau atât de gustate în ședințele literare ale meserilor noștri, a dăruit — 5— la „Legatul marelui Origorie Iovescu pentru ajutorarea copiilor săraci din Sibiu, suburbiiu Iosifin”, aplicați la mersul, al numitiei Reuniri.

Statificare. În ultima sa ședința școlară școlară al orașului Arad a constatat, că susținerea școlilor elementare ale orașului costă anual 480.000 coroane. Șcaunul școlară a decis să ceară dela ministrul de

culte și instrucțiune publică statificarea școlilor menționate.

Contribuiri pentru sanatoriu. În scopul clădirii sanatorului pentru tuberculoși au dăruit în răstimpul dintre 1 și 7 Iunie a. c. următorii: Dr. Frideric Schuller 50 cor; Dr. Constantin 50 cor; și 1¹/₂ contribuții benevole. Pentru aceste daruri direcțiunea exprimă mulțumirea. Contribuții se pot face și în viitor la Casa de asigurare a muncitorilor din cercul sibiian, Piața Zeughof 5 și 6.

Rezultatul unei săptămâni. Trupele germane în cea mai nouă ofensivă au făcut în curs de o săptămână 55.000 prizonieri, au capturat 650 tunuri și 2000 mitraliere.

Submarine în apele americane. Din Washington se anunță, că submarine germane au străbătut până la litoralul Americii, unde au scutinat mai multe corăbii americane.

La jubileu. Ziarul „Leipziger Neueste Nachrichten” serbându-și aniversarea de 25 ani de existență, a înființat un fond de 100.000 marce pentru personalul său din redacție și tipografie.

Sprînjirea înierilor talentați. Germania de mult s'a ocupat cu gândul să se sprîjinească sistematic tinerii cu aptitudini deosebite. S'au adunat milioane în acest scop și se înființează scoale separate pentru tinerii cu talent deosebit. Mișcarea aceasta a aruncat valuri și în Ungaria. În orașul Szeged cercurile pedagogice au înființat o comisiune, care desvotă activitate în trei direcțiuni: o subcomisiune se năzuiește să alie pe tinerii cu talent; altă comisiune li cercetează și examinează; comisiunea aceasta trimite daruri de specialitate, în frunte cu un psiholog și un medic. Comisiunea a treia are menirea să prevadă mișcarea aceasta cu funcționari pentru purtarea afacerilor administrative.

Conferența despre principiul de naționalitate. Fostul ministru de culte Dr. Albert Berzeviciu a ținut în Viena în 5 L. c. o conferință despre principiul de naționalitate, sub titlu: „Observații privitoare la dezvoltarea modernă a principiului de naționalitate”. A început conferința cu constatarea, că răboiul actual a fost cauzat de aspirațiile naționaliste sprînjite fără nici o deosebire de puteri din înțelegerea în temeiul unor principii, a căror aplicare în țările lor zădărnice. Principiul naționalităților în trecut s'a manifestat ca o forță de unire, bună oară în Germania și Italia. În timpul mai nou însă se manifestă ca forță destrucătoare, bună oară în Balcani și Rusia, unde concepțiunea națiunii se diferențiază în state mici. În fața acestui current observăm, că tendența mai nouă a statelor este, să câștige cât mai mare teritoriu economic și cultural de naționalitate, ca orice principii poate avea numai o valoare relativă. Niciodată nu va fi posibilă ca fiecare naționalitate să aibă stat separat. Lipsa de judecată a acestor de înțelegeri s'a arătat faderat tocmai în răboiul actual, care a dus la prăpăstie multe state mici.

Cărți și reviste

A B C Fonomimic, întocmit și desemat de Iosif Moldovan, învățător și director școlară în Arad 1916, prețului 1 coroa.

Îndrumări metodice la abecedarul fonomimic, de Iosif Moldovan. Arad 1918. O broșură de 42 pagini. Prețului 1 coroa. De vânzare la Librăria Arhidiecezantă.

Teatre în Sibiu

Teatrul orașului. Director: Leo Bauer.

Marți, în 11 Iunie: De demult, operetă în 4 părți.

Miercuri: Contesa Guckeri, comedie în 3 acte de Fr. Schönlhan.

Începutul la: 7¹/₂ ore seara.

Teatrul cinematografic Apollo. Strada Schewis. Director: D-na Emil Tóth.

Marți: Baiatul urât, comedie.

Miercuri și Joi: Pumnal urășului, dramă cu Henry Porten.

Vineri și Sâmbătă: Film cu Valdemar Psylander.

Începutul la: 7 și 9 ore seara.

„BUNGĂRZANA“,
reuniune de credit și de economii, ca asociațiune în Bongárd.

Convocare.

Domnii membri se convoacă prin aceasta la a

XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține **Mercuri** în 19 Iunie st. n. 1918, la 2 ore d. a. în cancelaria comunală, cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Bilanțul pro 1917 și raportul direcțiunii despre gestiunea din a. tr.*
2. *Raportul comitetului de supraveghiere despre mersul afacerilor și despre examinarea bilanțului.*
3. *Propunere privitoare la distribuția venitului curat de cor. 140 32 fil. din 1917.*
4. *Alegerea comitetului de supraveghiere.*
5. *Alegerea direcțiunii.*
6. *Eventuale propuneri.*

Bongárd, la 8 Iunie 1918.

Directiunea.

Activa.		Bilanț cu 31 Decembrie 1917.		Pasiva.	
	K f		K f		K f
Casa	468-97	Părți fundamentale	4,340-		
Imprumuturi	21,398-22	Fond de rezervă	1,195-30		
Depuneri proprii	6,201-58	Fond pentru scopuri economice	1,072-43		
Efecte	779-80	Depuneri	23,172-08		
Interese transitoare restante	2,101-21	Diverse	1,029-65		
		Profit curat	140-32		
			30,949-78		

Spese.		Profit și Pierdere cu 31 Dec. 1917.		Venite.	
	K f		K f		K f
Interese de depuneri	859-68	Interese dela imprumuturi	1,406-63		
Interese de covoie	210-	Provizioni	808-71		
Interese de Cost-Curent	51-	Interese de depuneri proprii	21-58		
Dare	340-				
Spese	635-92				
Profit curat	140-32				
	2,236-92				2,236-92

Numărul membrilor însoțirii cu finea anului 1916 a fost de 43, în decursul anului au intrat 2, numărul membrilor la finea anului 1917 a fost de 45.

Bongárd, la 31 Decembrie 1917.

DIRECȚIUNEA:

Toma Modran m. p., **Nicolae Opreș** m. p., **Nicolae Boicjan** m. p., **Toma Ciora** m. p.
director. cassar.

L'am revăzut și aflat în consonanță cu cărțile principale și auxiliare.

Bongárd, la 8 Iunie 1918.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

George Modran m. p., **George Frățilă** m. p., **Ioan Frățilă** m. p., **Dregan** m. p.
președinte.

Publicațiune.

Spoiul saielor din institutul seminarului arhidiecezan „Andrei-an” (strada Măcelarilor Nr. 24) și reparaturile de zidărie, precum și reparaturile mobilierului institutului și alte lucrări de măsur, se dau în întreprindere prin oferte, cari sunt a se prezenta Direcțiunii institutului în plicuri închise până la 5/18 Iunie a. c. 12 ore a. m.

Informațiuni despre lucrările de îndeplinit dă subscrisul econom seminarial.

Lucrările sunt a se efectui conform invitațiilor și sub supravegherea și controlul subscrisului până la 1/14 August a. c.

Acceptarea ofertului este de competența Preaveneratului Consistor arhidiecezan.

Sibiu, la 25 Mai 1918.

Aurel Popoviciu,
econom seminarial.

Nr. 432,918

(117) 3-3

Concurs repetiț.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III **Horepa-maghiara** cu filia **Ozd**, din protopresbiteratul **Târnava**, devenit vacant prin strămutarea parohului de până acum, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea deplină dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înaltime cererile, înscrise cu documentele prezise de normele în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea-de-baltă (Küküllőváros), având a se prezenta după înconștințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din regulamentul parohial, la biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare, spre a cânta, predica sau oficia.

Cetatea-de-baltă, la 14 Mai 1918.
Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului **Târnava** în conțelegere cu comitetul parohial respeticiv.

Nicolae Todoran,
protopop.

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III **Sentamărie-de-șteatră** din protopresbiteratul **Hațeg**, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea deplină dela stat.

Cererile de concurs înscrise conform regulamentului, se vor înaltime subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții sânt poțtizi a se prezenta, pe lângă înconștințarea subsemnatului, în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Hațeg, la 13/26 Mai 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului **Hațeg** în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop.

Anunț de licitație.

Se dă de știre, că **mobilia de casă** și instrumentele de măsurit, aflate în masa de concurs a firmei **Berger & Weisz** din Sibiu se vând în licitație publică după pozițiile singurateice din inventar, începând din 18 Iunie 9 ore a. m. în **Sporergasse Nr. 26**.

Deslușiri amănunțite se dau în cancelaria avocatului **Dr. Aurel Gerasim** (Stadtpark, Sanatorium). 2-2

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu : : Nagyszeben, se află de vânzare :

Biserica catedrală

dela
Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de
Dr. Ilarion Pușcariu,
Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.
Cu 24 ilustrațiuni și 3 fașimile.
Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Librăria : Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu :

Tipical bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuiașle preștorilor români și ale elevilor seminarialii
de
Aurel Popoviciu,
dohotiv-econom seminarial, instructor de cântări bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decusul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu 5 Cor. plus 50 fil. porto, recomandat.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu. Nagyszeben se află de vânzare :

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericesti pe toate Duminicile și sârbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti, publice și private

de
Zacharia Boiu, fost asesor consist., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminicile de peste an. Cuvântări la praznicele și sârbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti.

Tomul II: Cuvântări bisericesti la înmormântări, parastase și alte festiviități funebrele.

Tomul III: Adans de texturi biblice pentru cuvântări funebrele.

Cuvântări funebrele și memoriale,

de ficcare tom 3 **Coroana** plus porto postal 3 Coroana.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană :

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de
Abatele **Metodiu Zavoral.**

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto. Se vinde pentru scopuri culturale-filanthropice.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omii și cuvântări bisericesti de
Dr. Ioan Broșu.
Prețul: Cor. 7 + porto recom. 50 fil.

„Biblioteca Șaguna”

Redactată de **Dr. I. Lupăș, Sălăște.**

Nr. 16—36

Mângăiați poporul!

Cuvântări bisericesti de
Dr. Ioan Lupăș
și alți preștor din protopopiatul Sălăște.

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu Nagyszeben.

Prețul unui exempliar: Broșat cor. 2-50, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

Încercați

În ziarul **Telegraful Român**, care apare de 3 ori pe săptămână, se publica cele mai-efetive

inserate și reclame

cu deplin succes.— Adresa: Administrația **Telegraful Român**, : : Sibiu (Nagyszeben), Strada Măcelarilor 45. : : :

Cei ce fac comande pe temeiul acestor reclame și inserate, să amintească totodată și numele folii noastre.